

ΜΟΥΣΕΙΟ ΣΠΕΤΣΩΝ
ΑΡΧΟΝΤΙΚΟ ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗ ΜΕΞΗ

SPETSES MUSEUM
CHATZIGIANNIS MEXIS MANSION

ΣΠΕΤΣΕΣ / SPETSES

Η δημιουργία του Μουσείου

Το Μουσείο Σπετσών είναι εγκατεστημένο στο διατηρητέο αρχοντικό του Χατζηγιάννη Μέξη, ισχυρού προκρίτου των Σπετσών στη διάρκεια της Ελληνικής Επανάστασης. Με προτροπή του Σπετσιώτη ακαδημαϊκού Γεωργίου Α. Σωτηρίου, το κτήριο δωρήθηκε στο κράτος το 1938 από τις Καλομοίρα Μέξη και Νικέτα Θερμισιώτη, προκειμένου να στεγάσει, μετά τον θάνατό τους, την αρχαιολογική, ιστορική και λαογραφική συλλογή του νησιού.

Η έκθεση στο Μουσείο

Η μόνιμη έκθεση καταλαμβάνει τον πρώτο όροφο του αρχοντικού. Στην πρώτη αίθουσα εκτίθενται αντικείμενα λαογραφικού χαρακτήρα, πίνακες και ακρόπρωρα. Η δεύτερη αίθουσα περιλαμβάνει αρχαιολογικά ευρήματα από τον πρωτοελλαδικό οικισμό της Αγίας Μαρίας, ρωμαϊκές επιτύμβιες στήλες και γλυπτά, μαρμάρινα μέλη και έργα μικροτεχνίας παλαιοχριστιανικών χρόνων, που προέρχονται από παλαιές και νέες ανασκαφές στο νησί ή από περισυλλογές του δημοσιογράφου-ερευνητή Άδωνι Κύρου. Την έκθεση πλαισιώνουν αρχαία αντικείμενα από τη Συλλογή Άδωνι Κύρου. Στην τρίτη αίθουσα παρουσιάζονται μεταβυζαντινές εικόνες και κειμήλια, ενώ στην τέταρτη χάρτες, μετάλλια και παράσημα του Γ. Σωτηρίου. Η πέμπτη αίθουσα περιλαμβάνει κεραμικά ευρωπαϊκής και ανατολικής προέλευσης και μια σειρά μετάλινων δίσκων με ζωγραφικό διάκοσμο. Στην έκτη αίθουσα παρουσιάζονται παραδοσιακές φορεσιές των Σπετσών. Τέλος, στην έβδομη αίθουσα εκτίθενται η Σημαία της Επανάστασης, τα οστά της Μπουμπουλίνας και προσωπογραφίες της, καθώς και όπλα, προσωπογραφίες, έγγραφα και προσωπικά αντικείμενα Σπετσιωτών αγωνιστών.

Στο ισόγειο φιλοξενείται έκθεση εναλίων αρχαιοτήτων από το Ακρωτήριο των Ιρίων στον Αργολικό κόλπο. Παρουσιάζονται ευρήματα από την υποβρύχια ανασκαφή που διενήργησε το Ινστιτούτο Εναλίων Αρχαιολογικών Ερευνών κατά τα έτη 1991-1994. Η έρευνα οδήγησε στην ανέλκυση του φορτίου ενός πλοίου, το οποίο ναυάγησε περί το 1200 π.Χ., με κεραμική της ίδιας περιόδου, που περιλαμβάνει τρεις διαφορετικές κατηγορίες αγγείων: μία κυπριακή ομάδα οκτώ αγγείων, οκτώ κρητικούς ψευδόστομους αμφορείς και εννέα αγγεία από την Αργολίδα. Η μικτή αυτή σύνθεση καθιστά πιθανόν ότι το σκάφος είχε αποπλεύσει από την Κύπρο προς την Αργολίδα, με ενδιάμεσο σταθμό στην Κρήτη και αποτελεί απτή μαρτυρία για την ύπαρξη και το είδος του θαλάσσιου εμπορίου στην περιοχή, στα τέλη του 13ου αι. π.Χ.

Χατζηγιάννης Μέξης

Ο Ιωάννης Μέξης, πρωτότοκος γιος του Θεοδώρου, γεννήθηκε στις Σπέτσες το 1756. Την προσωνυμία «Χατζής» την έλαβε στα τέλη της δεκαετίας του 1790, όταν βαπτίστηκε στον Ιορδάνη. Ναυτικός από νεαρή ηλικία, κατείχε τέσσερα πλοία, με τα οποία άσκησε εμπορική δραστηριότητα, αποκτώντας μεγάλη περιουσία. Υπήρξε μέλος της γηετικής τάξης του νησιού. Το 1818 διορίστηκε «Ναζάρ», δηλαδή πρώτος των προκρίτων του.

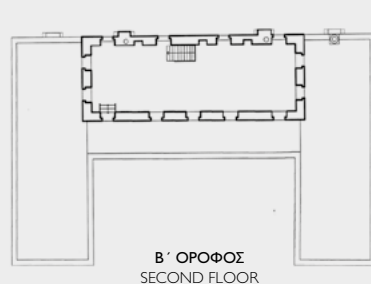
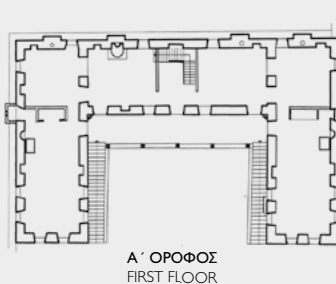
Η προσφορά του στην Επανάσταση υπήρξε πολύπλευρη και σημαντική. Μολονότι ο ίδιος, λόγω της προχωρημένης ηλικίας του, δεν μετείχε σε πολεμικές επιχειρήσεις, διέθεσε τα πλοία του και μεγάλα χρηματικά ποσά για τον Αγώνα. Εκπροσώπησε το νησί σε εθνοσυνελεύσεις, προήδρευσε σε επιτροπές και οργάνωσε με αυταπάρνηση την υπεράσπισή του κατά την επίθεση του τουρκοαιγυπτιακού στόλου στις 8 Σεπτεμβρίου 1822. Για την προσφορά του στον Αγώνα παρασημοφορήθηκε από τον Όθωνα, λίγα χρόνια πριν τον θάνατό του, τον Αύγουστο του 1844.

Το Αρχοντικό Χατζηγιάννη Μέξη

Χτίστηκε μεταξύ των ετών 1795-1798. Έχει σχήμα «Π» σε κάτοψη και αποτελείται από ισόγειο και δύο ορόφους. Την πρόσοψη του χαρακτηρίζουν προστώα με τοξωτά ανοίγματα και δύο μνημειώδεις ευθύγραμμες κλίμακες που οδηγούν στον όροφο.

Το ισόγειο περιελάμβανε τα ιδιαίτερα διαμερίσματα του Μέξη. Δεξιά της εισόδου υπάρχουν τέσσερα δωμάτια, μεταξύ των οποίων μια θολωτή αίθουσα υποδοχής με τζάκι και το διαμέρισμα με το χρηματοκιβώτιο του Μέξη. Αριστερά βρίσκεται η κουζίνα και τρία ακόμη δωμάτια, από τα οποία το πρώτο χρησίμευε ως αναπατήριον του Μέξη. Στο επόμενο δωμάτιο υπάρχει εσωτερική στέρνα, ενώ το τελευταίο, με ξυλόγλυπτο ταβάνι και μουσάντρες (εντοικισμένη ξύλινη ντουλάπα), ήταν το ιδιαίτερο γραφείο του Μέξη.

Ο πρώτος όροφος είναι το πλουσιότερα διακοσμημένο τμήμα του αρχοντικού. Οι δύο ευρύχωρες αίθουσες στα πλάγια ήταν γυναικωνίτες, ενώ στο κύριο σώμα του κτηρίου υπάρχουν τέσσερα δωμάτια-ξενώνες. Σκάλες με καταπακτή οδηγούσαν από τους γυναικωνίτες στα διαμερίσματα του ισογείου, ενώ αξιωμανημόνευτη είναι η ύπαρξη προσαρτημένων αποχωρητηρίων. Στον δεύτερο όροφο βρίσκεται ο μεγάλος οντάς, με θαυμάσιο ξυλόγλυπτο ταβάνι, που χρησίμευε ως αίθουσα συνελεύσεων.

The Museum's creation

The Spetses Museum is installed in the listed mansion of Chatzigiannis Mexis, a powerful notable of Spetses during the Greek War of Independence. At the encouragement of Academician Georgios A. Sotiriou, a native of Spetses, the building was donated to the Greek state in 1938 by Kalomira Mexi and Niketa Thermisioti to house the island's archaeological, historical, and folklore collections after their death.

The Museum's exhibition

The permanent exhibition occupies the mansion's first storey. In the first room, folkloric items, paintings, and figureheads from ships' prows are on display. The second room includes archaeological finds from the Proto-Helladic settlement at Agia Marina, Roman funerary stelai, and sculptures, marble architectural members, and works of the minor arts dating from the Early Christian period from both older and more recent excavations on the island, or from pieces gathered by the journalist-researcher Adonis Kyros. The exhibition in

this room is supported by ancient objects from the Adonis Kyros Collection. The third room presents Post-Byzantine icons and heirlooms, while the fourth presents maps and the medals and decorations of G. Sotiriou. The fifth room includes pottery from Europe and the East, and a series of painted metal disks. The sixth presents traditional Spetsiote costumes. Finally, in the seventh room the Flag of the Greek Revolution, the bones of Bouboulina and portraits of her, in addition to weapons, portraits, documents and personal objects of Spetsiote revolutionary fighters are displayed.

The ground floor hosts an exhibition of underwater antiquities from Cape Iria in the Argolid Gulf. Finds are presented from the underwater excavations carried out by the Hellenic Institute of Marine Archaeology (IENAE) between 1991 and 1994. Investigation led to the hoisting of the cargo from a boat that was shipwrecked in about 1200 BC, with pottery from this same period that included three different categories of vases: a Cypriot group of eight vases, eight Cretan stirrup jars, and nine vases from the Argolid. This mixed synthesis of pottery makes it likely that the ship had sailed from Cyprus to the Argolid with a stopover in Crete, and comprises tangible evidence for the existence and type of sea commerce in the late 13th c. BC.

Chatzigiannis Mexis

Ioannis Mexis, the first-born son of Theodoros, was born on Spetses in 1756. He received the surname "Chatzis" in the late 1790s, when he was baptized in the river Jordan. A seafarer from an early age, he owned four ships which he used for commercial activities, and acquired a large fortune. He was a member of the island's ruling class. In 1818, he was appointed "Nazir", i.e. "first among notables". His contribution to the Greek Revolution was diverse and significant. Though he did not participate in military operations himself by virtue of his advanced age, he put his ships and large sums of money at the disposal of the War of Independence. He represented the island in national assemblies, presided over committees, and selflessly organized the island's defense during the attack by the Turko-Egyptian fleet on September 8, 1822. He was decorated by King Othon for his contribution to the War of Independence a few years prior to his death in August 1844.

The Chatzigiannis Mexis Mansion

The mansion was built in 1795-1798. It has a Π-shaped plan, and consists of a ground floor and two upper storeys. Its façade is characterized by porticoes with arched openings and two monumental straight staircases leading to the upper storey.

The ground floor included Mexis' private apartments. To the right of the entrance there were four rooms, including a vaulted reception room with fireplace and that containing his safe. To the left of the entrance were the kitchen and three more rooms, the first of which served as Mexis' den ("resting-room"). There was an indoor cistern in the following room, while the last room in this row, with its wood-carved ceiling and *mousandra* (built-in wooden wardrobe) was Mexis' private office.

The first storey is the most richly-decorated part of the mansion. The two spacious chambers on the sides were the women's quarters; in the main part of the building there were four guestrooms. Stairs with a trap-door led from the women's quarters to the apartments on the ground floor; the presence of toilets annexed to the building is noteworthy. On the second storey there is the large sitting-room (*ondas*) with its splendid wood-carved ceiling, which served as a meeting-hall.

**ΜΟΥΣΕΙΟ ΣΠΕΤΣΩΝ
ΑΡΧΟΝΤΙΚΟ ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗ ΜΕΞΗ**

**SPETSES MUSEUM
CHATZIGIANNIS MEXIS MANSION**

ΣΠΕΤΣΕΣ / SPETSES

i T: 22980 72994

ΚΕΙΜΕΝΟ: ΕΦΟΡΕΙΑ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΚΑΙ ΝΗΣΩΝ

ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΤΑΠ, ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΩΝ

TEXT: EPHORATE OF ANTIQUITIES
OF PIREUS AND ISLANDS

TRANSLATION: D. BROWN-KAZAZIS
GENERAL SUPERVISION: ARF, PUBLICATIONS
DEPARTMENT

ΜΝΗΜΕΙΑ ΚΑΙ ΜΟΥΣΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
MONUMENTS AND MUSEUMS OF GREECE
e-Ticketing system

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
HELLENIC REPUBLIC**

Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού
Ministry of Culture and Sports

Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων
Archaeological Resources Fund

www.tap.gr